

nen a ser, les unes, les escoles dels rics, i les altres, les dels pobres. Es digui el que es digui aquesta política educativa respon a una concepció, ben estesa actualment a Europa, que trasllada a l'escola les preocupacions i el vocabulari propi del món empresarial i que des dels avenços realitzats en el món de la gestió considera –diguem-ho clar– que una minoria ben formada podrà gestionar amb èxit un poble que tingui la cultura suficient per poder consumir. No caldria dir que aquesta no és una política d'esquerres. Si com assegura l'Administració, aquesta no és la intenció de les proves i el que se cerca és solament detectar dificultats per ajudar a superar-les, aleshores no s'han que calcular dades comparatives i la premsa no les esbombarà. L'avaluació no té sentit si no és per poder gestionar els errors i per poder reforçar els èxits.

Pensem que l'escola no és com una empresa i que l'objectiu de l'educació obligatòria és capacitar tots els futurs ciutadans per ser persones lliures, responsables, solidàries i el més sàvies possible, a fi d'assegurar la salut de la democràcia i la dignitat de tota persona humana. Aquesta educació en la qual creiem demana molt rigor científic i molt treball tant per part del mestre com de l'alumne, i no s'hi val desacreditar la millor tradició educativa catalana pel fet que algunes persones hagin pogut aplicar els seus principis de forma improcedent i banal.

Partint del convenciment que moltes competències són transversals o comunes a totes les àrees de coneixement, segurament pot resultar útil intentar posar una mica d'ordre dins l'univers de les ciències socials i formular una proposta oberta, a manera d'exemple possible, i des d'una interpretació social i crítica. Aquesta proposta no pretén en cap cas ser exhaustiva. Tampoc ho entra en classificacions per destriar tota mena de competències perquè ja s'han formulat muntanyes de classificacions, tan minucioses com difícils de retenir. La nostra proposta és fer una reflexió sobre competències socials molt rellevants per a la comprensió i interpretació de la societat, de les quals se'n poden derivar moltes d'altres. Al meu entendre aquestes competències són les següents:

a) Els nois i noies quan acaben l'escolaritat obligatòria han de comprendre que el coneixement que tenim del món i de la societat és el resultat de la reflexió i la interpretació que fa la societat sobre ella mateixa. Atès que les comunitats científiques estan formades per persones, la interpretació que fan de la realitat depèn en gran part del que saben, del context que dóna significat al seu pensament i de les preocupacions i urgències socials que es presenten en cada moment històric. Per tant, el coneixement social pot canviar, perquè el present forma part d'un procés, el passat admet noves valoracions i perquè es dibuixen molts futurs possibles. El fet d'entendre el coneixement com una construcció no ens duu forçosament a un relativisme radical, perquè acceptem el coneixement que aporta més racionalitat, que resol millor els problemes i que resisteix sòlidament la crítica. Però acceptar el coneixement com una construcció social fa possible el dubte i el canvi i demana una actitud atenta, estudiant, dialogant, flexible però rigorosa, sempre disposada a aprendre. Aquesta manera d'entendre el coneixement implica la competència d'entendre que cal aprendre al llarg de tota la vida i obliga a un esforç sostingut de coherència entre pensament i acció.